

ประวัติพระสมเด็จบางขุนพรหม

วัดใหม่อมตรส (วัดบางขุนพรหม)

"วัดใหม่อมตรส"เป็นวัดราษฎร์เก่าแก่ ตั้งอยู่ที่บ้านพานถม บางขุนพรหม กรุงเทพฯ ตามประวัติ วัดแห่งนี้ ได้สร้างขึ้นในปลายรัชกาล สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เดิมมีชื่อเรียกว่า วัดรามะตาราม ต่อมาเปลี่ยนชื่อว่า วัดอามาศยรส หรือ วัดอมฤตรส แต่ชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า **วัดบางขุนพรหม** หรือ **วัดบางขุนพรหมใน** คู่กันกับวัดบางขุนพรหมนอก หรือ วัดอินทรวินิจฉัย ต่อมาเมื่อปี 2460 ได้เปลี่ยนชื่ออย่างเป็นทางการว่า **วัดใหม่อมตรส**

วัดใหม่อมตรส กรุงเทพฯ มีชื่อเสียงในด้านวัตถุมงคล คือ พระสมเด็จ กรูวัดใหม่อมตรส หรือที่เรียกกันว่า พระสมเด็จบางขุนพรหม ตามประวัติบันทึกไว้ว่า เมื่อปีมะโรง พ.ศ.2411 เสมียนตราดวัง ผู้เป็นต้นตระกูล ธนโกเศศ ได้มีจิตศรัทธาบูรณปฏิสังขรณ์วัดบางขุนพรหมใน และได้สร้างเจดีย์องค์ใหญ่ไว้ เพื่อบรรจุพระสมเด็จ

พระเจดีย์วัดใหม่อมตรสในอดีต

พระเจดีย์วัดใหม่อมตรสปัจจุบัน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

<http://www.amuletheritage.com/pdf/a03.pdf>

พระสมเด็จบางขุนพรหมเป็นพระในสกุล “พระสมเด็จจิวตระฆัง” ที่สร้างโดย เสมียนตา เจริม และปลุกเสกโดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี เป็นที่พึ่งปรารถนาแก่ประชาชนที่เคารพกราบไหว้พระคุณอันประเสริฐของท่าน

ปีพุทธศักราช ๒๔๑๐ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ท่านได้เริ่มทำการก่อสร้างพระพุทธรูปก่ออิฐถือปูนปางโปรดสัตว์ (ยืนอุ้มบาตร) โดยใช้ซุงทั้งต้นเป็นฐานราก และควบคุมการก่อสร้างด้วยตัวท่านเองที่วัดอินทวิหาร อันเป็นวัดที่ท่านได้จำพรรษาอยู่เมื่อครั้งยังเป็นสามเณร ในระหว่างการก่อสร้างเสมียนตราดั่ง ต้นสกุล ธนโกเศศชฐ และเครือญาติได้ปวารณาตนเองเป็นโยมอุปฐากของท่านเจ้าประคุณสมเด็จโต

ครั้งในปี พ.ศ. ๒๔๑๑ "เสมียนตราด่าง" ต้นสกุล "ธนโกเศศ" ได้ทำการบูรณะพระอาราม วัดใหม่อมตรส และปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ไว้เพื่อเป็นมหากุศล และเป็นพระเจดีย์ประจำตระกูล ตามประเพณีนิยมในสมัยนั้น โดยได้สร้างพระเจดีย์ขึ้นสององค์ องค์ใหญ่เพื่อบรรจุพระพิมพ์ ต่างๆ ตามโบราณคติในอันที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนา และสร้างเจดีย์องค์เล็กเพื่อบรรจุอัฐิธาตุ บรรพบุรุษ โดยเริ่มสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๑๑ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๑๓ จึงแล้วเสร็จ จากนั้นจึง ได้กราบบนั้สการขอความเห็นจากสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ในการสร้างพระสมเด็จ เพื่อสืบทอดทางพระพุทธศาสนา และเป็นการสร้างมหาบุญแห่งวงศ์ตระกูล ท่านเจ้าประคุณ สมเด็จโตได้ให้อนุญาต และมอบผงวิเศษที่ใช้ในการสร้างพระสมเด็จวัดระฆังของท่านให้ส่วน หนึ่ง (จากข้อเขียนของนายกนก สัชฌุกร ที่ได้สัมภาษณ์ท่านเจ้าคุณธรรมถาวรซึ่งมีชีวิตรันทด สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ความว่า ได้ผงวิเศษประมาณครึ่งบาตรพระ และทุกครั้งที ดำผงในครกท่านเจ้าประคุณสมเด็จจะโรยผงวิเศษของท่านมากบ้างน้อยบ้างตามอัธยาศัย จนกระทั่งแล้วเสร็จ) เมื่อได้ผงวิเศษแล้วเสมียนตราเจิม และทีมงานก็ได้จัดหามวลสารต่างๆ ตรง ตามตำรา การสร้างพระสมเด็จของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ทุกประการ

ในเรื่องของการสร้างพิมพ์ขึ้นมาใหม่นั้นมีการจัดสร้างและแกะพิมพ์แม่แบบขึ้นมาใหม่ ทั้งหมดจำนวน ๘ พิมพ์ เป็นพิมพ์ขึ้นเดียวตัดขอบและปาดหลัง โดยฝีมือของช่างสิบหมู่แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ น่าจะเป็นคนละทีมกับช่างที่แกะพิมพ์พระสมเด็จวัดระฆัง แต่เนื่องด้วยเป็น ฝีมือช่างในยุคเดียวกันมีศิลปะในสกุลช่างเดียวกัน และต้นแบบที่สำคัญคือพิมพ์พระสมเด็จวัด ระฆัง ดังนั้นพระสมเด็จวัดบางขุนพรหมจึงมีความสวยงามใกล้เคียงกันกับพระสมเด็จวัดระฆัง เป็นอย่างยิ่ง

พิมพ์พระสมเด็จบางขุนพรหม ๙ พิมพ์

๑.พิมพ์ใหญ่

<http://www.amuletheritage.com/p-1.html>

๒. พิมพ์ทรงเจดีย์

๓. พินพ์เกศบัวตูม

<http://www.amuletheritage.com/p-1.html>

๔. พิมพ์เส้นด้าย

<http://www.amuletheritage.com/p-1.html>

๕. พิมพ์ฐานแซม

๖. พิมพ์สังขากฐิ

๗. พิมพ์ปรกโพธิ์

៨. ពិរេក្ខាបត្រ

๙.พิมพ์อภครุฑ

จำนวนที่สร้างสันนิษฐานกันว่า ๘๔,๐๐๐ องค์กร เท่ากับพระธรรมชั้นตรี พระสมเด็จที่สร้างเสร็จจะมีเนื้อขาวค่อนข้างแก่ปูน

การปลุกเสกโดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ได้เจริญพระพุทธมนต์และปลุกเสกเดี่ยวจนกระทั่งบริบูรณ์ด้วยพระสูตรคาถา เมื่อได้ปลุกเสกเป็นที่สุดแล้วได้มีการเรียกชื่อพระสมเด็จนี้ว่า “พระสมเด็จบางขุนพรหม” ตามตำบลที่ตั้งของพระเจดีย์ และได้ถูกนำเข้าบรรจุกรุในพระเจดีย์ใหญ่ และพระเจดีย์เล็กทั้งสิ้นไม่มีการแจกจ่ายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด รวมทั้งมีข้อสันนิษฐานว่า ได้นำพระสมเด็จวัดระฆังลงบรรจุกรุด้วยดังที่หลาย ๆ ท่านนิยมเรียกกันว่า “พระสองคลอง”

หลังจากที่ได้บรรจุพระสมเด็จไว้ในพระเจดีย์ทั้งสองแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๑๓ จนกระทั่งเกิดวิกฤตกับประเทศในกรณีพิพาทกับประเทศฝรั่งเศส ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และในกรณีพิพาทอินโดจีน ได้มีการลักลอบเปิดกรุถึงสามครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๒๕

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๓๖

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๕๙

ในการลักลอบเปิดกรุทั้งสามครั้งนี้ ผู้ลักลอบได้ใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การตักเบ็ด โดยใช้ดินเหนียวปั้นเป็นก้อนกลมๆ ติดกับปลายเชือกหย่อนเข้าไปทางรูระบายอากาศติดพระแล้วดึงขึ้นมา การใช้น้ำกรอกเข้าไปทางรูระบายอากาศเพื่อให้น้ำไปละลายการเกาะยึดขององค์พระเป็นต้น ซึ่งการลักลอบเปิดกรุทั้งสามครั้งนั้นพระสมเด็จที่ได้จะอยู่ในส่วนบนจึงสวย และมีความสมบูรณ์ นักนิยมพระสมเด็จเรียกกันว่า “พระสมเด็จบางขุนพรหมกรุเก่า” ซึ่งลักษณะของวรรณจะปรากฏคราบกรุเพียงเล็กน้อย หรือบางๆ เท่านั้น พิมพ์คมชัดสวยงามเนื้อเหนียวนุ่ม เนื้อละเอียดมีน้ำหนักและแก่ปูน

ท้ายที่สุดคือการลักลอบขุดกรุที่ฐานในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ วิธีนี้ได้พระไปเป็นจำนวนมาก เรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรง ของพระภิกษุวงศ์ สุธรรมโม หรือ พระอาจารย์จิม กัมภักย์ ความว่าในตอนกลางคืนฝนตกไม่หนักมากนัก นักเลงพระทางภาคเหนือได้ร่วมกันลักลอบเจาะที่บริเวณใกล้ฐานของพระเจดีย์พอดัวมุดเข้าไปได้ และนำพระออกมาได้เป็นจำนวนมากจนหิ้วไม่ไหว ประกอบกับกลัวเจ้าหน้าที่จะพบเห็น จึงทิ้งไว้ข้างวัดก็หลายถุง มีบุคคลผู้หนึ่งชื่อ ธนา บ้านอยู่ในละแวกวัดได้เก็บพระชุดนี้ไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเก็บได้จากผู้ที่ลักลอบทิ้งไว้หรือซื้อมาก็มีอาจรอบได้ แต่ภายหลังได้ขายให้กับ คุณเถกิงเดช คล่องบัญชี ซึ่งเป็นศิษย์ของท่านเอง ซึ่งต่อมาได้เขียนหนังสือร่วมกับ นายสุคนธ์ เพียรพัฒน์ เรื่อง “สี่สมเด็จ” ซึ่งพระสมเด็จบางขุนพรหมที่ซื้อมามีทั้งที่สวยงามมีคราบกรุน้อย และคราบกรุหนาจับกันเป็นก้อนก็มี จนกระทั่งทางวัดใหม่อมตรสได้ติดต่อให้กรมศิลปากรเข้ามาดูแลและเปิดกรูอย่างเป็นทางการโดยเชิญพลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นประธานในพิธีเปิดกรู เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ พระที่นำออกมา

ครั้งนี้่นักนิยมพระสมเด็จเรียกกันว่า “พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุใหม่” เมื่อนำมาคัดแยกคงเหลือพระที่มีสภาพดีและสวยงามเพียงสามพันองค์เศษเท่านั้น ที่เหลือจับกันเป็นก้อน หักชำรุดแทบทั้งสิ้น ลักษณะของวรรณะส่วนใหญ่จะมีคราบกรุค่อนข้างหนาและจับกันเป็นก้อน ที่สภาพดีจะพบว่า ผิวของพระเป็นเกล็ดๆ ทัวทั้งองค์ หรือที่เรียกว่าเหินอะ มีคราบไขขาว ฟองเต้าหู้ คราบขี้มอด จะตั้งชื่อหรือเรียกว่าอย่างไรก็สุดแล้วแต่ ล้วนเกิดขึ้นจากปฏิกิริยาระหว่างน้ำกับปูนและเนื้อมวลสารที่เป็นองค์ประกอบของพระสมเด็จทั้งสิ้น ทั้งสภาพเปียกชื้น ร้อน เย็น และถูกแช่อยู่ในน้ำเป็นเวลานานกับดินโคลน เป็นต้น แต่แปลกตรงที่ว่าพระสมเด็จบางขุนพรหมเมื่อถูกใช้สักกระยะเนื้อจะเริ่มหนักนุ่มใกล้เคียงกับพระสมเด็จวัดระฆังเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนในเรื่องของทรงพิมพ์ที่เรียกกันว่า พิมพ์นิยม ๙ พิมพ์นั้น พิมพ์ที่พบน้อยที่สุดคือพิมพ์ปรกโพธิ์ กล่าวกันว่ามิได้ถึง ๒๐ องค์ และที่สำคัญยังพบพิมพ์ไสยาสน์อีกหลายแบบมีประมาณไม่เกิน ๒๒ องค์ ซึ่งในปัจจุบันหาดูได้ยากมาก

ในส่วนของกรุพระเจดีย์เล็กนักเลงพระในยุคนี้ไม่ค่อยให้ความสนใจ แต่ปรากฏว่าหลังจากเปิดกรุก็ได้พบพระสมเด็จอยู่มากมายนับได้เป็นพันองค์ ทรงพิมพ์ที่พบได้แก่ พิมพ์ฐานคู่ พิมพ์ฐานหมอน พิมพ์สามเหลี่ยม (หน้าหมอน) พิมพ์จันทร์ลอย ลักษณะของวรรณะคราบกรุจะไม่มาก จะมีความสวยงามกว่ากรุพระเจดีย์ใหญ่ซึ่งในปัจจุบันหาดูได้ยากเช่นกัน

หลังจากเปิดกรุอย่างเป็นทางการทางวัดได้ประทับตราที่ด้านหลังขององค์พระ เพื่อกัน
การปลอม เรียกกันว่า “ตราน้ำหนัก” และจำหน่ายในราคาแพงอยู่ แต่ก็หมดลงในเวลาไม่นาน
นัก

พระสมเด็จบางขุนพรหมที่มีร่องรอยตรายาง

ในช่วงเวลาดังกล่าว พระที่ถูกลบออกจากกรูไปกลับมาจำนวนมาก โดยประมาณในกรูมีทั้งหมด ๘๔๐๐๐ องค์ เปิดกรูได้ ๓๐๐๐ เศษ (แต่ให้บูชาได้ ๒๙๕๐ องค์ พระหาย) ชำรุดประมาณไม่เกิน ๑๐๐๐ องค์ เท่ากับว่า พระหาย ออกจากกรูประมาณ ๗๐๐๐๐ องค์ และกลับมาในเวลาดังกล่าวส่วนหนึ่ง โดยให้คนเข้าไปในวัดแล้วเช่าพระออกมา ดูตราหน้าหนักของวัดและปลอมขึ้น จะได้ขายได้ แล้วก็ขายกันข้างวัดเลย แต่ก็ดูไม่ยาก พระที่ขโมยออกไปมีสภาพสวย คราบกรุน้อย เวลาปั้มตราจะเห็นชัด ครบทั้งหมด ส่วนพระที่เปิดกรู ปี ๒๕๐๐ หลังจะไม่สวย คราบกรูเยอะ ตรายางจะไม่ชัด การสังเกตตรายาง ตรายางสมัยก่อน จะเนื้อแข็ง ปั้มได้บนพื้นที่ราบเรียบ ดังนั้นบนคราบกรู หรือ รูป่อน้ำตา และซีกกรูที่สูงๆ ต่ำๆ จะไม่ติดชัด (ใช้ไม้บรรทัดวางแนวหาองศา ดูว่าตรายางอยู่บนแนว ๑๘๐ องศาหรือเปล่า) ถ้าเป็นตรายางสมัยใหม่จะเป็นยาง ซิลิโคน จะมีความนุ่ม และจะปั้มชัดมาก แม้กระทั่งในรูเล็กๆ สีของตรายางเองก็ต้องเปลี่ยนไปเป็นสีน้ำเงินม่วง หรือม่วงอมแดง ต้องไม่ใช่สีน้ำเงิน และไม่ใช่สีฟ้า เพราะเวลาผ่านมานานแล้ว ส่วนองค์พระนั้น ตอนที่บรรจุกรูอยู่ในหลุมถูกวางเรียงหงายหน้าขึ้น และซ้อนกันหลายชั้น พระจึงมีแรงกดจำนวนมากและมีความชื้นตั้งแต่แรกทำให้ พระบางองค์ติดกัน และบิดงอไปทางด้านหลังส่วนใหญ่ และทำให้เกิดเนื้อเกินหลังองค์พระที่มีอายุเท่ากับองค์พระนั่นเอง (ตอนเปิดกรูพบพระสมเด็จบางขุนพรหมชำรุดด้านหน้าเป็นจำนวนมาก) และพระอยู่ในกรูร้อยกว่าปี ด้านหลังจะไม่เห็นรอยปาดแล้ว มีแต่คราบเหนอะ คราบกรูเท่านั้น

พระครูอมรคณาจารย์ (เส็ง) เจ้าอาวาสวัดบางขุนพรหม
กำลังสนทนากับ พลเอกประภาส จารุเสถียร

พระครูบริหารวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ทำพิธีบวงสรวงก่อนเปิดกรู

พลเอกประภาส จารุเสถียร ประธานทำพิธีก่อนเปิดกรู

เริ่มขนย้ายพระสมเด็จฯ ออกจากกรุ

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุพระเจดีย์เล็ก

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์ประกาบพร พุทธลักษณะยืน ยกพระหัตถ์ขวา ขึ้น พระกรซ้ายทอดขนานกับพระวรกาย พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์แตกต่างจากพระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์ใหญ่ อย่างสิ้นเชิง แต่เนื้อหามวลสารที่ใช้สร้างองค์พระสมเด็จบางขุนพรหมทั้งสองกรุเหมือนกันเป็น พระผงเนื้อสีขาว จากหลักฐานที่ปรากฏ พระทั้งสองกรุได้รับการปลุกเสกโดย สมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ในคราวเดียวกัน พระพุทธคุณของพระทั้งสองกรุจึงไม่แตกต่างกัน

<http://www.amuletheritage.com/p-1.html>

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์ประธานพร

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์สมาธิ

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์สมาธิ

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์เจดีย์แหวกม่าน

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์พระไสยาสน์

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์พระไสยาสน์

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์สามเหลี่ยมฐานทมน

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์ฐานตุ้

พระสมเด็จบางขุนพรหม กรุเจดีย์เล็ก พิมพ์ฐานคู่

อ้างอิง

Google. (-----). Wat Mai Amataros. Retrieved August 25, 2017, from Watthai:

Web site: <https://sites.google.com/site/allthaitemple/wad-him-xmt-rs>

Tumsan. (2012). History of Wat Bang Khun Prom. Retrieved August 25, 2017,

from Palungjit: Web site: <http://palungjit.org/threads/>

amuletheritage.com